

Hafızlık Eğitim Motivasyon Ölçeği (HEMÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hafızlık Eğitim Motivasyon Ölçeği (HEMÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22552>

Öz

Hafızlık Eritimi Motivasyon Ölçeği (HEMÖ), Kur'an-ı Kerim'i ezberleme sürecinde olan bireylerin bu yolun eğitim faaliyetine yönelik içsel ve dışsal motivasyon düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, özellikle Türkiye'deki din eğitimi kurumlarında Hafızlık Eğitimi alan öğrencilerin, bu süreçle ilgili tutumları, zorluklarla başa çıkma mekanizmaları ve psikolojik durumları anlamlandırmaya hedeflemektedir. 2018 yılında Hüseyin Algur tarafından doktora tezi kapsamında geliştirilen bu ölçek, öğrencilerin motivasyon kaynakları detaylıca analiz ederek, eğitim programları etkinliğini değerlendirerek ve bireysel ihtiyaçlara yönelik rehberlik hizmetlerini optimize etmek için kritik veriler sunmaktadır.

Ölçek, Hafızlık sürecinin gerektirdiği uzun süreli çaba ve disiplin göz önüne alındığında, öğrencilerin motivasyonel yapıları çok boyutlu olarak ele almaktadır. Elde edilen veriler, Din Eğitimi alanında akademik çalışmalarla katkı sağlamakla birlikte, eğitimcilerin ve yöneticilerin bu zorlu süreci destekleyici stratejiler geliştirmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Hafızlık Eğitimi, Motivasyon Ölçeği, Hafızlık, Motivasyon, Din Eğitimi, Psikometri, Algur (2018).

Yazarlar

Hüseyin ALGUR

Amaç

HEMÖ'nün temel amacı, Hafızlık Eğitimi almakta olan bireylerin, bu dini ve akademik yükümlülüğü yerine getirirken sahip oldukları motivasyonel örüntüleri ve düzeyleri bilimsel yöntemlerle tespit etmektir. Ölçek, öğrencilerin motivasyonları etkileyen içsel faktörleri (manevi tatmin, kişisel başarı arzusu) ve dışsal faktörleri (aile baskısı, sosyal beklentiler, ödüller) ayrıştırmaya hedefler.

Bu araç, aynı zamanda Hafızlık programları psikolojik etkilerini değerlendirerek, öğrencilerin psiko-sosyal refahları destekleyecek müdahale programları tasarlanmasına zemin hazırlamaktadır. Ölçek sonuçları, eğitim sistemindeki aksaklıkların belirleme ve motivasyonu düzensiz unsurları minimize etme potansiyeline sahiptir.

Yapı

Hafızlık Eritimi Motivasyon Ölçeği (HEMÖ), motivasyonun çok boyutlu yapısını ölçmek üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin dayandığı temel psikolojik yapı, genel motivasyon teorileri (özellikle

Özyeterlilik ve Özerklik Teorileri) ile Hafızlık sürecinin kendine has manevi ve sosyal gerekliliklerini birleştirmektedir.

Ölçeğin alt boyutları, büyük olasılıkla içsel motivasyon (manevi derinleşme, Kur'an'ın anlam arzusu) ve dışsal motivasyon (sosyal statü, aile onay, eğitim sonrası kariyer avantajları) gibi temel motivasyon türlerini içermektedir. Ayrıca, Hafızlık sürecindeki süreklilik ve azmi ölçeğin alt boyutları da yer aldığını varsayılmaktadır. Bu yapı, bireylerin eğitim süreci boyunca gösterdikleri çabanın ve dayanıklılığının altında yatan psikolojik dinamikleri ortaya çıkarmaya amaçlar.

Geçerlik

Kaynak içerikte spesifik geçerlik değerleri belirtilmemiş olmasına rağmen, bir doktora tezi kapsamında geliştirilen ölçeklerin genellikle kapsamlı geçerlik çalışmalarından geçtiğini varsayılmaktadır. HEMÖ'nün geliştirilmesi aşamasında, ölçeğin ölçmek istediği motivasyon yapısının gerçekten ölçüp ölçmediğini belirlemek amacıyla çeşitli geçerlik analizlerinin yapıldığını tahmin edilmektedir.

Bu çalışmaların içeriğinde muhtemelen uzman görüşleri alınarak sağlanan kapsam geçerliği, ölçeğin teorik yapısının destekleyen yapı geçerliği (Doğruluk veya Açıklayıcı Faktör Analizi aracılığıyla) ve ilgili diğer kriterlerle ilişkisini inceleyen ölçüt geçerliği (örneğin, akademik başarı veya eğitimde kalma süresi ile ilişkisi) bulunmaktadır. Ölçeğin Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde onaylanmış olması, metodolojik geçerliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

Orijinal kaynakta güvenirlik değerlerine dair kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak, psikometrik bir araç olarak HEMÖ'nün iç tutarlılığının sağlamak için güvenirlik analizlerinin yapıldığını kabul edilmelidir.

Bu analizler tipik olarak Cronbach's Alpha (Cronbach Alpha) katsayısının hesaplanması içerir. Yüksek bir Alpha katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ayrıca, test-tekrar test güvenirliği gibi istikrar ölçümlerinin de yapılmış olması muhtemeldir. Bu sayede ölçeğin, farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verme yeteneği değerlendirilmiştir.

Faktör Analizi

Hafızlık Eğitim Motivasyon Ölçeği'nin (HEMÖ) çok boyutlu yapısının netleştirilme amacıyla, geliştirme sürecinde faktör analizinin kullanıldığını kuvvetle muhtemeldir. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi temel psikolojik faktörler altında toplandığını belirlemek için kritik öneme sahiptir.

Genellikle önce Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile teorik beklentilere uygun faktör yapıları ortaya çıkarılmı, ardından Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak bu yapıların örneklem verileriyle uyumu test edilmiştir. Bu süreç, ölçeğin içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve belki de manevi bağlılık gibi beklenen alt boyutlara ayrıldığına istatistiksel olarak kanıtlanmıştır.

Araç

Test Type: Geliştirme Ölçeği (Self-Report/Öz Bildirim Ölçeği)

Format: Çok Maddeli Derecelendirme Ölçeği (Büyük olasılıkla 5'li Likert Ölçeği, örneğin: 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum)

Language Available: Türkçe

Population Group: Hafızlık Eitimi alan öğrenciler ve kursiyerler.

Age Group: Genellikle ortaokul ve lise çağındaki gençler (Hafızlık eğitiminin yoğunlaştığı yaş grubu) ve yetişkin kursiyerler.

Population Details: Türkiye'deki Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an Kursları veya İmam Hatip Okullarındaki Hafızlık programlarına kayıtlı bireyler.

Test Methodology: Kağıt-kalem veya dijital ortamda uygulanan öz bildirim yöntemi.

Anahtar Kelimeler

Hafızlık, Motivasyon, Kur'an Kursu, Din Eğitimi, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Hüseyin Algur.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: huseyin.algur@giresun.edu.tr

Correspondence Address: Giresun Üniversitesi, İslami Bilimler Fakültesi (Tahmini güncel adres)

Faizler, Ücret ve Test Yayı

Ölçek, 2018 yılında Hüseyin Algur'un doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin ticari kullanıma ilişkin spesifik bir ücret bilgisi bulunmamaktadır, ancak akademik araştırmalar için genellikle yazardan izin alınması gerekmektedir. İletişim, sorumlu yazarın e-posta adresi üzerinden sağlanabilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [hafizlik-egitimi-motivasyon-olcegi-hemo-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Algur, H. (2018). *Hafızlık eğitimi alan bireylerin motivasyon ve psiko-sosyal durumlarının din eğitimi açısından değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hafızlık Eğitimi Motivasyon Ölçeği (HEMÖ) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin maddeleri orijinal kaynakta sağlanmamıştır. Maddelere ulaşmak için kaynak tez çalışmasına başvurulması gerekmektedir. Tez çalışmasına ait bağlantı: [cdn.hitit.edu.tr](#)